

Vyhlásenie
Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky
o rozporoch k návrhu zákona o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu
Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (disciplinárny súdny
poriadok)

Návrh zákona o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (disciplinárny súdny poriadok) sa predkladá s rozpormi.

Rozpory s pripomienkujúcimi subjektmi pretrvávajú v nasledovných oblastiach:

1. Súdna rada Slovenskej republiky

Pripomienka k § 36 a súvisiacim ustanoveniam

Pripomienkujúci subjekt navrhuje zavedenie plného dvojinštančného konania s možnosťou odvolania proti všetkým disciplinárnym rozhodnutiam o vine a disciplinárnom opatrení.

Stanovisko predkladateľa:

Pri koncipovaní právnej úpravy predkladateľ nevzhliadol formálno-právne prekážky preto, aby disciplinárne konanie bolo koncipované ako jednostupňové konanie bez možnosti uplatňovania riadnych opravných prostriedkov. Výsledne znenie návrhu zákona, ktoré pripúšťa odvolanie v prípadoch, v ktorých bola uložená najprísnejšia sankcia v podobe odvolania z funkcie je výsledkom kompromisu, ku ktorému predkladateľ dospel na podklade rozporových konaní uskutočnených k návrhu zákona. To platí aj pre otázku orgánu, ktorý má rozhodovať o odvolaní proti rozhodnutiu disciplinárneho senátu, kde návrh zákona vychádza z existujúcej právnej úpravy charakteristickej pre fungovanie najvyšších súdov.

2. Združenie sudcov Slovenska

Pripomienka k čl. I, § 14

Pripomienkujúci subjekt navrhuje zosúladiť objektívnu lehotu na podanie disciplinárneho návrhu so všeobecnou dvojročnou lehotou zániku zodpovednosti za priestupok podľa § 20 zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov. Rovnako za neopodstatnenú považuje objektívnu päťročnú lehotu na podanie disciplinárneho návrhu v prípade disciplinárneho previnenia spočívajúceho v zavinených priet'ahoch v konaní, keďže táto lehota začína plynúť až od momentu odstránenia protiprávneho stavu, pričom vyvodenie disciplinárnej zodpovednosti nie je podmienené rozhodnutím iného orgánu konštatujúceho priet'ahy v konkrétnej veci

Stanovisko predkladateľa:

Súčasná nastavenie objektívnych lehôt na začatie disciplinárneho konania je praxou osvedčené. Predkladateľ preberá do nového zákona doterajší platný právny stav. V tejto súvislosti je potrebné poukázať aj na to, že trojročná lehota na podanie disciplinárneho návrhu je zaužívaná aj v českej právnej úprave, z ktorej čerpá predkladateľ. Objektívna päťročná lehota na podanie disciplinárneho návrhu v prípade priet'ahov v konaní je častokrát vyvodzovaná na podklade

rozhodnutí ústavného súdu, resp. Európskeho súdu pre ľudské práva konštatujúceho porušenie, pričom tieto rozhodnutia sú niekedy vydané až po pôvodne uplatňovanej štvorročnej objektívnej lehote, čím je zmarené vyvodenie disciplinárnej zodpovednosti, hoci štátu/súdu bola ústavným súdom/Európskym súdom pre ľudské práva uložená povinnosť vyplatiť primerané zadost'účinenie za zbytočné porušenia.

Pripomienka k čl. I, § 20 posledná veta

Pripomienkujúci subjekt trvá na vypustení požiadavky na vecné odôvodňovanie späťvzatia disciplinárneho návrhu.

Stanovisko predkladateľa:

Predkladateľ má za to, že dôvody vedúce k zavedeniu povinnosti odvodňovať späťvzatie disciplinárneho návrhu zákonom č. 152/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príslušných a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony stále pretrvávajú. Preto nie je namieste upustiť od tejto požiadavky.

Pripomienka k čl. I, § 26 ods. 1 písm. e) a § 27 ods. 4

Pripomienkujúci subjekt trvá na vypustení týchto ustanovení s poukazom na možné porušenie zásady *ne bis in idem*.

Stanovisko predkladateľa:

V rámci dôvodovej správy predkladateľ podrobne analyzuje možnosti postihu pre ten istý skutok v trestnom konaní a v disciplinárnom konaní. S poukazom na túto argumentáciu preto zotrváva na navrhovanej právnej úprave.

Pripomienka k čl. I, § 36 a súvisiace ustanovenia

Pripomienkujúci subjekt nepovažuje kompromisný návrh pripúšťajúci odvolanie proti rozhodnutiu disciplinárneho senátu, ktorý sa ukladá disciplinárne opatrenie spočívajúce v odvolaní z funkcie, či zbavení funkcie alebo úradu za dostatočné a požaduje pripustiť odvolanie proti každému disciplinárnemu rozhodnutiu.

V tejto súvislosti požaduje, aby v prípade zloženia disciplinárnych senátov, by v nich mali zastúpenie sudcovia rôznych stupňov celej súdnej sústavy (nielen správneho súdu), prokurátori, notári, súdny exekútori a zástupcovia ďalších právnických povolání, čím sa do disciplinárneho konania vnesú rôzne uhly pohľadu, čo umožní posúdiť disciplinárne previnenie komplexnejšie a objektívnejšie a zároveň eliminuje vznik možných pochybností o nestrannosti v týchto (svojou podstatou) stavovských veciach.

Súčasne nesúhlasí, aby o odvolaniach proti rozhodnutiam disciplinárnych senátov rozhodoval päťčlenný senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky.

Stanovisko predkladateľa:

Pri koncipovaní právnej úpravy predkladateľ nevzhliadol formálno-právne prekážky preto, aby disciplinárne konanie bolo koncipované ako jednostupňové konanie bez možnosti uplatňovania riadnych opravných prostriedkov. Výsledne znenie návrhu zákona, ktoré pripúšťa odvolanie v prípadoch, v ktorých bola uložená najprísnejšia sankcia v podobe odvolania z funkcie je výsledkom kompromisu, ku ktorému predkladateľ dospel na podklade rozporových konaní uskutočnených k návrhu zákona. To platí aj pre otázku orgánu, ktorý má rozhodovať o odvolaní proti rozhodnutiu disciplinárneho senátu, kde návrh zákona vychádza z existujúcej právnej úpravy charakteristickej pre fungovanie najvyšších súdov. Účasti sudcov súdov nižšieho stupňa na rozhodovaní disciplinárneho senátu, t.j. na rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, bránia ústavnoprávne prekážky, preto z výkladu Ústavy Slovenskej republiky a existujúcej zákonnej úpravy možno dospieť k záveru, že výkon funkcie sudcu na dvoch súdoch je neprípustný. Tento koncept bol síce možný v prípade doterajšieho systému nastavenia disciplinárnych senátov kreovaných Súdnu radou Slovenskej republiky, ale len preto, že disciplinárne senáty neboli súčasťou žiadneho (všeobecného) súdu.

Pripomienka k čl. IV body 12 a 13

Pokiaľ trestný súd na základe posúdenia spôsobu spáchania nedbanlivostného trestného činu, jeho následku, priťažujúcich a poľahčujúcich okolností, ako aj osoby páchatel'a, jeho pomerov a možností jeho nápravy, dospeje k záveru, že sudcovi nie je potrebné uložiť trest odňatia slobody, ktorého výkon nebol podmienene odložený, kedy je sudca odvolaný z funkcie, nevidíme žiaden racionálny dôvod na to, aby bol sudca za ten istý skutok následne disciplinárne stíhaný a prípadne druhýkrát potrestaný. Navyše, ak by bol takýto skutok posúdený ako závažné disciplinárne previnenie nezlučiteľné s funkciou sudcu (ako sa navrhuje v bode 13), bráni takémuto opätovnému postihu aj čl. 4 ods. 1 Protokolu 7 k dohovoru, keďže vzhľadom na závažnosť hrozacej sankcie, ktorou je len odvolanie z funkcie sudcu, pričom táto sankcia zároveň neumožňuje takto disciplinárne postihnutému sudcovi uplatniť sa v inom právnickom povolaní [§ 3 ods. 1 písm. h) zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov; § 6 ods. 7 písm. b) zákona č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakatel'och prokuratúry v znení neskorších predpisov; § 11 ods. 1 písm. g) zákona SNR č. 323/1991 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov; § 10 ods. 1 písm. g) zákona č. 233/1995 o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov], má takéto disciplinárne stíhanie sudcu už charakter trestného obvinenia podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (primerane napr. rozsudok ESĽP Oleksandr Volkov v. Ukrajina, č. 21722/11, 9. január 2013, ods. 92 až 95).

Stanovisko predkladateľ'a:

Predkladateľ trvá na zachovaní doterajšej úpravy, podľa ktorej je vytvorená zákonná možnosť pre posúdenie toho, či právoplatné odsúdenie sudcu pre nedbanlivostný trestný čin, je alebo nie je zlučiteľné s výkonom funkcie sudcu.

Vzhľadom na to, že podľa čl. 147 ods. 1 písm. c) ústavy možno takúto otázku riešiť len disciplinárnym rozhodnutím, tak niet inej možnosti ako túto možnosť po novom realizovať v disciplinárnom konaní.

V tejto súvislosti poukazujeme aj na to, že zákon vytvára možnosť pre tento typ konania. Toto konanie je automatické, pretože najprv musí byť podaný disciplinárny návrh.

Ďalej, disciplinárny senát má možnosť disciplinárne konanie zastaviť, ak považuje predchádzajúci postih v trestnom konaní za dostatočný. A ďalej, ak by aj vykonal disciplinárne konanie, má prihliadať na predchádzajúci postih v trestnom konaní pri ukladaní sankcie.

Pripomienka nad rámec návrhu zákona

Pripomienkujúci subjekt navrhuje nad rámec doposiaľ uplatnených pripomienok zaviesť osobitný typ konania, ktoré by bolo zverené disciplinárnemu súdu a predmetom ktorého by bolo posudzovanie toho, či zdravotný stav dlhodobo nebráni sudcovi riadne vykonávať jeho povinnosti (čl. 147 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky).

Stanovisko predkladateľa:

Pripomienke nie je možné vyhovieť, pretože disciplinárny senát nemá posudzovať iné otázky ako otázky viny a trestu. Ale čo je nie menej významné, disciplinárny senát, resp. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky nie sú v zmysle ústavného textu orgánmi, ktorý prináleží posudzovať otázku trvania funkcie sudcu pri vzniku okolnosti akou je zhoršenie zdravotného stavu sudcu takej intenzity, že mu to bráni vykonávať jeho povinnosti po ustanovený čas. Podľa čl. 147 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky patrí právomoc rozhodovať o odvolaní sudcu z funkcie, ak mu zdravotný stav dlhodobo nedovoľuje, najmenej počas jedného roka, riadne vykonávať sudcovské povinnosti, prezidentovi Slovenskej republiky, ktorý svoji právomoc vykonáva na návrh Súdnej rady Slovenskej republiky. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky nemá ústavné možnosti ako participovať na tomto type rozhodovania, pretože nie je nijakým spôsobom pojatý do čl. 147 ods. 2, resp. takto právomoc tohto súdu nie je daná ani čl. 142 ods. 1 a 2. Niet preto ústavnej možnosti pre akceptovanie vznesenej pripomienky.

3. Notárka komora Slovenskej republiky

Pripomienka k čl. I § 1 a súvisiacim ustanoveniam

Pripomienkujúci subjekt nesúhlasí s podriadením notárov disciplinárne právomoc Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, pričom požaduje zavedenie takej právnej úpravy, podľa ktorej by disciplinárne konanie proti notárom v prvom stupni vykonával príslušný orgán komory a odvolaní proti jeho rozhodnutiu by rozhodoval Najvyšší správny súd Slovenskej republiky.

Stanovisko predkladateľa:

Predkladateľ trvá na navrhovanej právnej úprave, ktorá podriadiť notárov disciplinárnej právomoci Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky. Koncepcne zákon vychádza z predpokladu, že pokrýva regulované profesie, pre ktoré je charakteristické to, že vykonávajú verejnú moc. Naviac, za škodu spôsobenú notárom pri výkone jeho funkcie (rovnako ako sudcov, prokurátorov a súdnych exekútorov) zodpovedá v plnom rozsahu štát. Preto je namieste, aby porušenie zákona zakladajúce disciplinárne previnenia realizoval štátny orgán, v tomto prípade najvyššia súdna inštancia.

Faktom je aj to, že výkon disciplinárnej právomoci zo strany orgánov Notárskej komory Slovenskej republiky dlhodobo neplní svoj účel, čo je úplne zreteľné v tých najvypuklejších prípadoch. O to viac je namieste presunúť výkon disciplinárnej právomoci na iný subjekt – opätovne poukazujeme na to, že ide o najvyššiu súdnu inštanciu, resp. nezávislý súd.

Pripomienka k čl. I § 29 ods. 7

Pripomienkujúci subjekt navrhuje požaduje, aby disciplinárne konanie proti notárovi bolo neverejné.

Stanovisko predkladateľa:

Pojednávania pred súdmi sú v zásade vždy verejné. Je to prejav verejnej kontroly súdnej moci. Vylúčenie verejnosti je možné v prípadoch kedy to tak ustanovujú zákon. Vylúčenie verejnosti z ústneho prejednávania disciplinárnej veci bude možné za rovnakých podmienok ako vylúčenie verejnosti z hlavného pojednávania v trestnom konaní. Požiadavka uvedená v pripomienke vyznieva o to absurdnejšie, že trestné konanie proti notárovi je verejné, niet dôvod, aby sa v disciplinárnom konaní uplatňoval iný meter a táto otázka sa posudzovala iným spôsobom.

Pripomienka k čl. I § 34 ods. 1

Pripomienkujúci subjekt navrhuje požaduje, aby disciplinárne rozhodnutie proti notárovi nebolo vyhlasované verejne.

Stanovisko predkladateľa:

Rozsudky súdov sa vyhlasujú vždy verejne. Platí to aj pre disciplinárne rozhodnutia. Justícia sa nevykonáva kabinetne, ale podlieha verejnej kontrole. Jedným z nástrojov pre jej zabezpečenie je aj verejné vyhlasovanie rozsudkov, resp. v tomto prípade disciplinárnych rozhodnutí.

Pripomienka k čl. I § 38 od. 2 a

Pripomienkujúci subjekt požaduje, aby disciplinárne rozhodnutia, ktorými sa ukladá pokuta notárom vykonávala komora a výnosy z pokút boli príjmom komory.

Stanovisko predkladateľa:

Nie je možné akceptovať pripomienku ani v časti týkajúce sa výnos z uložených pokút ani v spôsobe ich výkonu. Pokuta sa po novom ukladá rozhodnutím súdu. Pohládávka, ktorá takto vzniká je pohľadávkou štátu, ktorej vymáhanie musí zabezpečiť štát a preto výnos z pokút nemôže byť príjmom komory, ale musí byť príjmom štátneho rozpočtu.